

Jaarverslag 2024 NME de Natuurij

2024 was voor het NME een druk jaar met allerlei projecten en acties voor zowel scholen als kinderopvang. We hebben bijvoorbeeld meegedaan met de Duurzame Doeweek in Opsterland, we hebben op drie Duurzame markten in Smallerland gestaan en in de meivakantie in Heerenveen met verschillende Kinderwoud BSO's activiteiten gedaan in de Overtuin. Verder hebben we in plaats van één, zelfs twee voorjaarspakketten uitgedeeld. In totaal zijn nu 63 scholen lid van NME de Natuurij (24 in Heerenveen, 31 in Smallerland en 8 in Opsterland). In Heerenveen en Smallerland zijn ook twee grote kinderopvangorganisaties lid van NME de Natuurij, vooral voor de schoolvakanties lenen zij activiteitenkisten die langs de locaties rouleren.

Leskisten, materialen en pakketten

In 2024 zijn we verdergegaan met het vernieuwen van leskisten: er zijn weer 17 vernieuwde leskisten bij! De uitleen is echter niet verder gestegen na 2023, waardoor we de leskisten op Facebook zijn gaan promoten. Hiervan verwachten we in 2025 resultaat te zien. De kisten die het meest uitgeleend zijn, zijn [Solarbootjes](#) (10x) en [uilenballen pluizen](#) (8x).

Uitgifte aantallen	Heerenveen	Smallerland	Opsterland	Niet lid	Totaal
Uitleen leskisten	21	37	4	13	75 keer uitleen
Leen materialen	21	19	7	8	55 keer uitleen
Kikkerdril pakket	23	19	7	nvt	49 les pakketten
Vogel van de week	4	6	1	nvt	11 participerende scholen
Totaal 2024	69	81	19	21	190
Totaal 2023	78	73	40	33	224
Totaal 2022	38	57	18	15	128

Buitenlessen 2024

Er is veel veldwerk begeleid door vrijwilligers van NME de Natuurij en IVN Heerenveen. Zo'n 4800 leerlingen ontdekten biodiversiteit en de link met klimaatverandering werd duidelijk. Tijdens de lessen is waar nodig aandacht besteed aan zwerfafval, wat de bewustwording bij kinderen vergroot. In het voorjaar waren de veldwerklessen [Diertjesdag](#) (19x), [Aan de waterkant](#) (14x) en [Bloemetjes, diertjes en...](#) (12x) de favoriete lessen. In de herfst waren de kleuterlessen in alle gemeentes (met muis en eekhoorn, 51x !) absolute topper, bovendien in Heerenveen de Herfstwandeling (gr 3-5, 27x) en in Smallerland de Herfstles (gr 6-8, 17x)

Deelname aantal groepen kinderen	Heerenveen	Smallerland	Opsterland
Wintersnoeiwerk	0	4	0
Veldwerk lente	61	28	7
Biologiedagen	8	8	5
Veldwerk herfst	64	53	16
BSO-activiteiten	14	0	0
Gastlessen	12	16	10
Totaal 2024	159	109	38
Totaal 2023	117	105	20
Totaal 2022	103	82	16

De vernieuwde variant van de Biologiedagen is ook in 2024 weer gebruikt om 21 keer voor een groep (7/8) een Biologiedag te organiseren. In Heerenveen en Opsterland in samenwerking met Elan en Landschapsbeheer Friesland en in Smallerland onder de vlag van Jeugdeducatie Noardlike Fryske Wâlden, samen met Landschapsbeheer. In totaal hebben 465 leerlingen een dag op de boerderij of in een natuurgebied doorgebracht, waar ze hielpen met natuur- of houtwalonderhoud en biodiversiteitsonderzoek deden. 190 leerlingen in Heerenveen, 106 in Opsterland, en

169 in Smallerland. De leerlingen ontdekken de rijke biodiversiteit van houtwal of natuurgebied. En tijdens het snoeien leren de leerlingen waarom het onderhoud belangrijk is of waarom de Amerikaanse Vogelkers als invasieve exoot bestreden wordt.

Moestuiniëren

In 2024 heeft ook het moestuiniëren veel aandacht gekregen. Er zijn in totaal 26 pakketten besteld (5 in Heerenveen, 17 in Smallerland, 4 in Opsterland). Hierbij zijn ook moestuinlessen aangevraagd: 3 in Heerenveen en 9 in Opsterland. De moestuinwisselbeker voor de mooiste moestuin ging voor de derde keer op rij naar It Bûtenplak in Hoornsterzwaag (gemeente Heerenveen).

Kinderopvang en Buitenschoolseopvang (BSO)

4 Smallerlandse Kinderopvang locaties hadden in 2024 een moestuintje via NME de Naturij. De BSO's van Kinderwoud (Heerenveen) beleefden prachtige dagen in de Overtuin onder leiding van NME de Naturij. BSO Vandaag (Smallerland) heeft

leskisten geleend om in de schoolvakanties speelse natuuractiviteiten te doen bij de BSO locaties.

NME de Natuurij heeft de in 2023 in gang gezette natuurbeleving voor peuters en bij naschoolse activiteiten (Caleidoscoop) in Heerenveen vanaf 2024 overgedragen aan de Hynstebloem die dit voortvarend en enthousiast oppakt.

Natuurschuur

2024 was het jaar van voortzetting en uitbreiding van het gebruik van de Natuurschuur in Oranjewoud. De schuur is 46x gebruikt als uitvalsbasis voor educatieve & natuuractiviteiten. 7 organisaties zijn nu medehuuder naast NME de Natuurij als hoofdhuurder.

NME Vrijwilligers

2024 was het jaar waarin het aantal vrijwilligers dat naast de 2 part- time medewerkers op het NME steeg van 15 naar 19 !

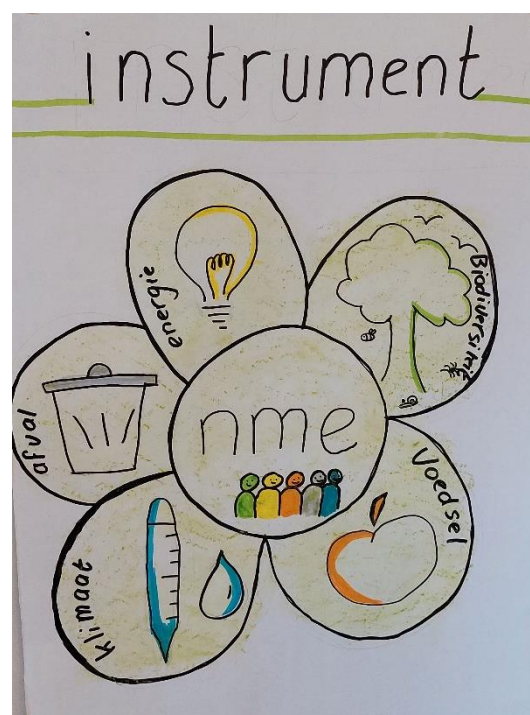
Een aantal vrijwilligers (9 in Heerenveen en 6 in Smallingerland en Opsterland) hebben zich enthousiast ingezet voor de veldwerkklassen en gastlessen op scholen en buiten in parken, in natuurgebieden, in schoolmoestuinen of bij boerderijen. Ook onmisbaar was de inzet van 4 vaste vrijwilligers achter de schermen, bij de voorbereiding van lessen, het in orde maken van leskisten en andere hand- en spandiensten bij NME de Natuurij. Ook een aantal van de vrijwilligers die gastlessen en veldwerk geven komen hiervoor regelmatig langs. Hulde!

Gemeentes zien NME als beleidsinstrument

In 2024 zijn er met scholenkoepel Comprix en gemeente Opsterland verkennende gesprekken geweest. Met als resultaat dat de gemeente Opsterland NME de Natuurij ook gaat ondersteunen. NME de Natuurij kan de scholen in Opsterland zo beter van dienst zijn. En de gemeente zet via NME de Natuurij dit instrument van bewustwording inzake duurzaamheid goed in.

Gemeente Smallingerland geeft jaarlijks een vast bedrag zodat de basisscholen verzekerd zijn van goed aanbod van praktisch onderwijs in natuur en duurzaamheid. Plus vanuit Smallingerland hier en daar een extra bijdrage voor afvaleducatie, biodiversiteit en klimaatadaptatie. De Biologiedagen krijgen van alle drie de gemeentes jaarlijks een extra bedrag toegekend.

In Heerenveen kijken we terug op 5 jaren van herstart en succesvolle uitbouw van de natuur- en duurzaamheidseducatie. In 2019 begonnen we daar met 10 lidscholen, 26 activiteiten en 17 geleende leskisten & materialen. In 2024 zijn dat 24 scholen, (op 3 na allemaal), 159 activiteiten, 27 lespakketten, 21 geleende leskisten en 21 keer geleende materialen. Tot eind 2025 is nu de financiering vanuit Heerenveen gegarandeerd. NME de Natuurij heeft in een raadsvergadering het

belang van onderwijs in natuur en duurzaamheid aangegeven, waarop positieve reacties kwamen.

Perspectieven

In 2025 en 2026 werkt NME de Natuurij naast de reguliere buitenlessen en leskisten uitleen prominent aan de thema's Schoolomgeving (2025) en Groen op je bord (2025). Zo staat duurzaamheid, in de vorm van werken aan biodiversiteit, verminderen zwerfafval, klimaatadaptatie en gezondheid, zeker in de schijnwerpers bij de lessen op school.